

Dosarul nr. 3ra-130/23
2-21044106-01-3ra-30012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: O.Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna Gh.Mîra, Gr.Dașchevici)

Î N C H E I E R E

29 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de Leonid Zaharii către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de recalculare și achitare a pensiei de procuror pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 6 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 25 martie 2021 Leonid Zaharii a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de recalculare și achitare a pensiei de procuror pentru vechime în muncă.

În motivarea acestei acțiuni, Leonid Zaharii a indicat că potrivit datelor de evidență personală din cadrul Procuraturii Generale, de la 6 iulie 1990 până la 31 martie 2015 a activat în organele procuraturii în diferite funcții de procuror, inclusiv în perioade diferite a activat în funcție de procuror-șef al raioanelor Florești și Soroca.

Începând cu 16 septembrie 2006, la atingerea vârstei de 50 ani, conform Legii cu privire la Procuratură nr. 902 din 29.01.1992, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în muncă, din funcția de procuror al r-lui Soroca, în mărime de 80 % din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, pensie pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la

fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu, ce a durat până la sfârșitul anului 2011.

Din considerentul că organul de asigurări sociale i-a refuzat în recalcularea pensiei pentru vechime în muncă ca procuror, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, reclamantul a depus într-un alt litigiu acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar prin hotărârea irevocabilă din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Soroca sediul Central, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale, să-i recalculeze și să-i achite reclamantului pensia pentru vechime în muncă ca procuror, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 5 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35 % și începând cu 1 august 2016, după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea cu privire la procuratură nr. 3/2016.

A menționat că la 17 februarie 2021 a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca cerere privind recalcularea și achitarea pensiei, începând cu 1 decembrie 2018, potrivit Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018, în legătură cu majorarea salariului unui procuror-șef al procuraturii raionale în funcție.

Prin răspunsul nr. 1-01/10-624 din 23 februarie 2021, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca a respins cererea invocând că pensia sa a fost reexaminată conform hotărârii irevocabile din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Soroca sediul Central, făcând trimitere doar la recalculările pensiei care au fost efectuate prin actul judecătoresc menționat, pe când în cererea adresată a solicitat recalcularea și achitarea pensiei, începând cu 1 decembrie 2018, potrivit Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018, în legătură cu majorarea salariului unui procuror-șef al procuraturii raionale în funcție.

Dat fiind faptul că răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. 1-01/10-624 din 23 februarie 2021 a trecut cu vederea solicitările reclamantului de recalculare a pensiei ținând cont de salariul procurorului-șef al procuraturii raionale în funcție, stabilit conform Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 1 decembrie 2018, a adresat cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale solicitând recunoașterea ilegalității răspunsului primit cu anularea lui și admiterea cererii prealabile privind recalcularea pensiei începând cu 1 decembrie 2018.

Prin răspunsul nr. Z-477 din 15 martie 2021, cererea prealabilă a fost respinsă, iar actul administrativ emis de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca a fost considerat motivat și legal.

În opinia sa, răspunsul la cererea prealabilă a fost unul evaziv și cu încălcarea procedurii prevăzute de lege, pe motiv că i s-a refuzat nefondat în recalcularea pensiei pentru vechime în muncă de procuror în raport cu mărirea salariului procurorului în funcție începând cu 1 decembrie 2018.

Conținutul răspunsului la cererea prealabilă din care rezultă că i s-a refuzat în recalcularea pensiei de procuror începând cu 1 decembrie 2018, îi permite de a concluziona că pârâtul nu a determinat corect raportul juridic în cauză, circumstanță importantă de drept pentru soluționarea litigiului, deoarece nu a luat în considerație faptul că nu a fost aplicabilă la caz Legea nr. 56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin. (3) - (10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, poziție care contravine

normelor CEDO, practicii unanim recunoscute a CEDO, Constituției, hotărârilor Curții Constituționale, legislației civile naționale și principiului securității raporturilor juridice, instituit în jurisprudența instanțelor internaționale și naționale de justiție.

Conform reclamantului, poziția Casei Naționale de Asigurări Sociale este una ilegală, în situația când a fost deja și practica judiciară națională pe aceste categorii de litigii, bine determinată și argumentată în aspect legal, cunoscută cu certitudine de pârâtă, vizând obligația organelor de asigurare socială de a efectua recalcularea pensiilor procurorilor (dosarul nr. 3ra-337/17, nr. 3ra-804/17, nr. 3ra-1089/2017; nr. 3ra-1 196/18; nr. 3ra-787/18).

Leonid Zaharii a solicitat inclusiv în urma concretizării acțiunii, declararea ca nule a deciziilor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. 1-01/10-624 din 23 februarie 2021 și a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. Z-477 din 15 martie 2021 de refuz în recalcularea pensiei de procuror cu repunerea în dreptul lezat; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și achita pensia de procuror pentru vechime în muncă, începând cu 1 decembrie 2018, reeșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef teritorial în funcție, cât și ulterior, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Prin hotărârea din 6 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Leonid Zaharii a fost admisă, fiind recunoscute ca neîntemeiate refuzurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca, expuse în răspunsul nr. 1-01/10-624 din 23 februarie 2021 și a Casei Naționale de Asigurări Sociale, expus în răspunsul nr. Z-477 din 15 martie 2021, privind recalcularea pensiei de procuror dlui Leonid Zaharii. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite dlui Leonid Zaharii pensia de procuror pentru vechime în muncă, începând cu 1 decembrie 2018, reeșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef teritorial în funcție, cât și ulterior, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Prin decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 6 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

La data de 3 noiembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 17 ianuarie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu emiterea unei noi decizii, de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul a invocat dezacordul cu actul judecătoresc contestat, considerându-l neîntemeiat prin faptul că au fost aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În acest context, Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat că prin art. VIII al Legii nr. 56/2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alineatele (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) și (10) ale art. 73 din Legea nr. 294/2008, au fost abrogate. Astfel, noua redacție a art. 73 din Legea nr. 294/2008, în vigoare de

la 1 iulie 2011, prevede că: procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

În așa mod, începând cu 1 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor erau reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr. 156/1998 (articol abrogat la 1 ianuarie 2018).

Conținutul art. 46² din Legea nr. 156/1998, nu prevedea faptul că pensiile procurorilor și a indemnizațiilor viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Începând cu data de 1 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156/1998. Este relevant de mai indicat faptul că Legea nr. 56/2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate prevederile art. 73 din Legea nr. 294/2008 cu privire la Procuratură, ce prevedeau recalcularea pensiilor și a indemnizațiilor viagere ale procurorilor, a fost obiectul examinării sub aspectul constituționalității acesteia.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 „Privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați”, Curtea Constituțională a recunoscut ca fiind constituționale prevederile Legii nr. 56/2011, care prevăd condițiile noi privind asigurarea socială a procurorilor în exercițiu cât și a celor în demisie.

În așa mod, reieșind din cele expuse, nu pot fi reținute argumentele intimatului și a instanței de apel precum că prin refuzul pârâtului de recalculare a pensiei, acesta a fost lipsit de un drept garantat de lege, deoarece prin instituirea de către legislator a unor noi prevederi de asigurare socială, dreptul procurorilor la asigurare socială este garantat și în continuare.

Or, noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituție echitabilă (în limitele posibilității resurselor financiare disponibile în buget) în acest sens prin faptul că pensia procurorilor se indexează anual la data de 1 aprilie, precum prevede art. 13 al Legii nr. 156/1998.

Prin referința depusă la data de 23 februarie 2023, Leonid Zaharii a solicitat declararea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată în data de 18 octombrie 2022, fiind notificată recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale în data de 22 decembrie 2022.

Astfel, depunerea recursului nemotivat la data de 3 noiembrie 2022, cât și motivarea acestuia prezentată la data de 17 ianuarie 2023 sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu